

§ 378

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle yhteistoimintasopimuksen hyväksymiseksi Valokuitunen Oy:n kanssa

HEL 2021-006457 T 00 01 06

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi liitteenä 1 olevan Valokuitunen Oy:n kanssa tehtävän yhteistoimintasopimuksen ja oikeuttamaan kaupunkiympäristön toimialajohtajan tai hänen määräämänsä allekirjoittamaan edellä mainitun yhteistoimintasopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Eva-Lisa Karlsson, projektinjohtaja, puhelin: 310 64387
eva-lisa.karlsson(a)hel.fi
Inkeri Lehmusoksa, lakimies, puhelin: 310 22794
inkeri.lehmusoksa(a)hel.fi
Liisa Mäkelä, lakimies, puhelin: 310 22093
liisa.makela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistoimintasopimus Valokuitunen Oy
- 2 Taulukko siirtokustannusten jaosta
- 3 TeliaSonera Finland Oyj yhteistoimintasopimus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Yhteistoimintasopimuksella sovitaan menettelytavoista, oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka liittyvät Valokuitunen Oy:n omistamien johtojen, laitteiden ja rakennelmien sijoittamiseen, rakentamiseen ja ylläpitoon Helsingin kaupungin omistamilla tai hallitsemilla yleisillä alueilla. Yhteistoimintasopimuksella sovitaan myös edellä mainittujen laitteiden siirtämisestä ja siirrosta aiheutuvien kustannusten jakamisesta kaupungin ja Valokuitunen Oy:n välillä.

Esittelijän perustelut

Valokuitunen Oy on vuonna 2020 toimintansa aloittanut yhtiö, jolle on siirtymässä olemassa olevaa, Telia Finland Oyj:n valokuituverkkoa ja joka tulee rakentamaan uutta valokuituverkkoa Helsingin kaupungin alueella. Yhteistoimintasopimuksella tavoitellaan kaupungin ja Valokuitunen Oy:n välisen yhteistoiminnan sujuvuutta sekä kustannushallinnan ennakoitavuutta. Kaupungin ja Telia Finland Oyj:n välillä on voimassa vastaava yhteistoimintasopimus.

Yhteistoimintasopimus toimii varsinaisten, hankekohtaisesti laadittavien sijoitussopimusten taustasopimuksena. Taustasopimus vähentää sopimuskohtaista käsittelyaikaa ja sujuvoittaa siten hankekohtaisten sopimusten käsittelyä merkittävästi.

Laitteiden siirtämisestä ja siirrosta aiheutuvien kustannusten jakamisesta neuvotellaan lähes jokaisen katuhankkeen yhteydessä. Yhteistoimintasopimuksessa sovittu yhtenäinen menettely sujuvoittaa katuhankkeiden etenemistä, sillä se mahdollistaa siirtojen tekniseen toteuttamiseen liittyvän vastuunjaon määrittelyn sekä siirrosta aiheutuvien kustannusten kohdentumisen ennakoinnin kaupungin ja Valokuitunen Oy:n osalta.

Yhteistoimintasopimuksen perusteella myös esirakentamisessa teknisen toteuttamisen vastuunjako sekä kaupungille aiheutuvien kustannusten arviointi voidaan tehdä yhteistoimintasopimusten perusteella hankekohtaisen neuvottelun sijaan. Tämä sujuvoittaa asuntotuotantoprosessia erityisesti täydennysrakentamiskohteiden osalta, joissa rakenteiden siirtoja on merkittävässä määrin.

Tausta

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 161 §:n mukaan yleisen alueen omistaja on velvollinen sallimaan yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon sekä siihen liittyvien vähäisten laitteiden, rakennelmien ja laitosten sijoittamisen omistamalleen alueelle. Telekaapeleiden ja -laitteiden osalta vastaava oikeus on asetettu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 229 §:ssä.

Kuntaliitto sekä Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry ovat julkaisseet vuonna 2006 laatimansa mallin kunnan ja teleyrityksen yhteistoimintasopimuksesta. Helsingin kaupunki on tehnyt tähän malliin pohjautuvat yhteistoimintasopimukset (Khs 28.1.2013 § 133) merkittävimpien Helsingissä toimivien teleyhtiöiden eli DNA Oyj:n, Elisa Oyj:n ja Telia Finland Oy:n kanssa.

Telia Finland Oyj on 31.10.2019 sopinut liiketoimintakaupasta, joka on astunut voimaan 1.4.2020, ja jonka seurauksena Telia Finland Oyj luovuttaa Avoin kuitu -valokuituverkkoon liittyvän liiketoimintansa ja siihen kuuluvat valokuituverkot Valokuituinen Oy:lle Helsingissä alueilla Jollas, Hakuninmaa, Koskela, Maununneva, Tapanila ja Käpylä. Valokuituinen Oy tulee siten merkittävässä määrin omistamaan ja rakentamaan valokuituverkkoa Helsingin kaupungin yleisillä alueilla.

Valokuituinen Oy ei ole liittynyt yhteisrakentamisesta tehtyyn sopimukseen (Khs 19.12.2016 § 1150, Yhteinen kunnallistekninen työmaa (YKT) -sopimus), mutta yhteistoimintasopimus kannustaa Valokuituinen Oy:ä osallistumaan yhteisrakentamishankkeisiin ja siten osaltaan vähentää erillisten katutöiden määrää ja niistä aiheutuvia häiriöitä.

Sopimusneuvottelut

Kaupunki on hyväksynyt Avoin kuitu -valokuituverkkoon liittyvien sijoituslupien ja -sopimusten siirron Telia Finland Oyj:ltä Valokuituinen Oy:lle sillä ehdolla, että Valokuituinen Oy solmii kaupungin kanssa Telia Finland Oyj:n yhteistoimintasopimusta vastaavan yhteistoimintasopimuksen.

Kaupungin ja Telia Finland Oyj:n välisen yhteistoimintasopimuksen ehtojen mukaan kyseiseen sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet olisi ollut mahdollista siirtää liiketoiminnan luovutuksen yhteydessä Valokuituinen Oy:lle kaupunkia kuulematta. Liiketoimintakaupan yhteydessä teleyhtiöt päätyivät ratkaisuun, jossa Valokuituinen Oy solmii kaupungin kanssa oman yhteistoimintasopimuksen sen sijaan, että siitä olisi tullut osapuoli kaupungin ja Telia Finland Oyj:n väliseen yhteistoimintasopimukseen.

Valokuituinen Oy käynnisti neuvottelut kaupungin kanssa Telia Finland Oyj:n ja kaupungin välistä yhteistoimintasopimusta vastaavan yhteistoimintasopimuksen laatimiseksi 9.10.2020. Osapuolet ovat päässeet yhteisymmärrykseen sopimuksen sisällöstä ja sen allekirjoittamisesta toukokuussa 2021.

Yhteistoimintasopimuksen sisältö

Sopimus koskee Valokuituinen Oy:n omistamia laitteita, jotka ovat sijoitettaina tai joita sijoitetaan kaupungin omistuksessa tai hallinnassa oleville yleisille alueille.

Sopimuksen sisältö vastaa pääosin aiemmin muiden teleyritysten kanssa solmittuja yhteistoimintasopimuksia. Olennainen muutos aiempiin sopimuksiin on yhteisrakentamishankkeisiin osallistumista kannustava kirjaus.

Yhteistoimintasopimuksella sovitaan oikeuksista, velvollisuuksista ja menettelytavoista, jotka liittyvät Valokuitunen Oy:n johtojen, laitteiden ja rakennelmien sijoittamiseen, rakentamiseen ja ylläpitoon. Lisäksi sovitaan laitteiden siirtämisestä ja siirrosta aiheutuvien kustannusten jakamisesta kaupungin ja Valokuitunen Oy:n välillä.

Keskeiset periaatteet siirtokustannusten jaon osalta ovat:

Ensimmäisen asemakaavan yleisten alueiden toteuttamisen vuoksi tehtävät olemassa olevien laitteiden siirrot Valokuitunen Oy suorittaa omalla kustannuksellaan. Olemassa oleville runkolinjoille pyritään asemakaavassa varaamaan alue. Muutoin kaupungin aloitteesta tehtävissä siirroissa yleisillä alueilla kustannukset jaetaan sopimuksessa mainitulla tavalla kaupungin ja Valokuitunen Oy:n kesken. Kustannusjakoon vaikuttaa laitteiden ikä. Kaupungin osuus kustannuksista vähennee laitteiden iän kasvaessa. Ikävähennyksen määrittelyssä on huomioitu rakenteen keskimääräinen käyttöaika.

Mikäli kaupungin omistamalla yleisellä alueella olevia Valokuitunen Oy:n laitteita joudutaan siirtämään muun kuin kaupungin aloitteesta, vastaa siirtoaloitteen tekijä kustannuksista. Valokuitunen Oy:n omasta aloitteesta aiheutuvista siirroista ja laitteiden kapasiteetin lisäyksistä aiheutuvista kustannuksista vastaa Valokuitunen Oy. Jos laitteen sijoittamissopimus on tehty tilapäisenä, vastaa siirtokustannuksista Valokuitunen Oy.

Lisäksi mikäli laitteen rakentamisesta on kulunut alle viisi vuotta ja Valokuitunen Oy:llä on ollut laitteen rakentamisen aikana tiedossa laitetta koskeva tuleva siirtotarve, maksaa siirtokustannukset kokonaan Valokuitunen Oy. Tällä kannustetaan Valokuitunen Oy:ä osallistumaan YKT-sopimuksen mukaisiin yhteisrakentamishankkeisiin ja siten osaltaan vähentämään erillisten katutöiden määrään ja niistä aiheutuvia häiriöitä.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) mukaan jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Valokuitunen Oy:n kanssa tehtävän yhteistoimintasopimuksen valmistelun yhteydessä on arvioitu, sisältyykö sopimukseen SEUT 107(1) artiklan mukaista valtiontukea. Yhteistoimintasopimuksella sovitaan sopimuksessa yksilöityjen laitteiden siirtämisestä ja siirrosta aiheutuvien

kustannusten jakamisesta kaupungin ja Valokuitunen Oy:n välillä. Julkisyhteisöjen toteuttamat taloudelliset transaktiot eivät anna etua, eivätkä näin ollen ole valtiontukea, jos niissä noudatetaan tavanomaisia markkinaehtoja (Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01 kohta 74). Valokuitunen Oy ei saa yhteistoimintasopimuksesta SEUT 107(1) mukaista valtiontukea, koska yhteistoimintasopimuksen perusteella maksettavat korvaukset ovat markkinaehtojen mukaisia.

Yhteistoimintasopimuksen vaikutukset

Yhteistoimintasopimuksella sujuvoitetaan merkittävästi yhteistyötä sopimuskumppanin kanssa kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevissa sijoitussopimusten laadinnan, maankäytön suunnittelun ja kehittämisen sekä katujen ja yleisten alueiden suunnittelun ja rakentamisen prosesseissa.

Yhteistoimintasopimus tulee nopeuttamaan hankekohtaisten sijoitussopimusten käsittelyä, koska yrityksen sijoitussopimuksen ehdot ovat vakioituneet eikä yrityksen tarvitse sen vuoksi erikseen allekirjoittaa kutakin sijoitussopimusta.

Sopimuksessa on määritelty maankäytön suunnittelun ja kehittämisen osalta menettelytavat, joihin osapuolet sopimuksella sitoutuvat. Kaupunkirakenteen tiivistyessä yhdyskuntaa palvelevalle tekniselle rakenteelle on yhä haastavampaa löytää tarvittavaa tilaa. Yhteistyö maankäytön suunnittelun kaikissa vaiheissa on teknisten laitteiden optimaalisen toiminnan varmistamiseksi ensisijaisen tärkeää. Kaavatalouden suunnittelun kannalta on myös tarpeen pystyä ennakoimaan tulevien siirtotarpeiden kustannuksia mahdollisimman realistisesti.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnissä vuositasolla noin 300 kadunrakentamishanketta. Yhteistoimintasopimuksen perusteella on mahdollista ennakoita siirroista aiheutuvia kustannuksia sekä vastuita ja näin osaltaan sujuvoittaa katuhankkeiden läpimenoa.

Siirtokustannuksilla voi hankkeesta riippuen olla hyvinkin suuri vaikutus hankkeen kustannusarvioon, ja kustannusten ennakointi mahdollistaa myös niiden huomioimisen jo hankkeiden budjetointivaiheessa.

Asian jatko

Mikäli kaupunkiympäristölautakunta tekee ehdotuksen mukaisen esityksen kaupunginhallitukselle ja kaupunginhallitus hyväksyy esityksessä päätettävät asiat, tulee kaupunkiympäristön toimialajohtaja tai hänen määräämänsä allekirjoittamaan yhteistoimintasopimuksen Valokuitunen Oy:n kanssa. Yhteistoimintasopimus tulee voimaan Helsingin kaupunkia ja Valokuitunen Oy:tä sitovaksi, kun yhteistoimintasopimus on

allekirjoitettu ja kun Helsingin kaupungin päätös yhteistoimintasopimuksen hyväksymisestä on täytäntöönpanokelpoinen.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 § 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Yhteistoimintasopimuksessa sovittavaa johtosiirtojen kustannusjaon periaatteista päättämistä koskevaa toimivaltaa ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Eva-Lisa Karlsson, projektinjohtaja, puhelin: 310 64387
eva-lisa.karlsson(a)hel.fi
Inkeri Lehmusoksa, lakimies, puhelin: 310 22794
inkeri.lehmusoksa(a)hel.fi
Liisa Mäkelä, lakimies, puhelin: 310 22093
liisa.makela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistoimintasopimus Valokuitunen Oy
- 2 Taulukko siirtokustannusten jaosta
- 3 TeliaSonera Finland Oyj yhteistoimintasopimus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano